

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НОРМАТИВИ ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА» Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) Спеціальність: <u>Н4 «Лісове господарство»</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 2-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Лісового та садово-паркового господарства</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	Кандидат с.-г. наук, доцент Матусяк Михайло Васильович
Контактна інформація лектора (e-mail)	<u>mikhailo1988@gmail.com</u>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативи ведення лісового господарства є вибірковою компонентою ОПП «Лісове господарство».

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції – 24 год.; практичні заняття – 22 год., самостійна робота – 74 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття. Підсумковий контроль – залік.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при під час виробничої практики та у подальшій фаховій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Нормативи ведення лісового господарства» спрямована на ознайомлення здобувачів з основними нормативно-правовими актами, вимогами та регламентами, що регулюють процеси ведення лісового господарства. Формування у здобувачів знання щодо нормативного забезпечення лісоуправління, лісовпорядкування, лісовідновлення, охорони лісів та їх раціонального використання відповідно до національного та міжнародного законодавства. знань та навичок щодо отримання систематизованих та узагальнених знань про прогресивне лісове господарство окремих країн у контексті загальносвітових тенденцій екологічно орієнтованого сталого розвитку та міжнародних зв'язків.

Навчальна дисципліна «Нормативи ведення лісового господарства» формує знання, уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця зі спеціальності «Лісове господарство».

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – набуття здобувачами системних знань про нормативно-правову базу ведення лісового господарства, сформувати розуміння сучасних вимог до організації та регулювання лісогосподарської діяльності, забезпечити знання про стандарти, інструкції, правила та нормативи, що застосовуються у лісовому господарстві з метою сталого використання, збереження та відновлення лісових ресурсів.

Завдання вивчення дисципліни

Ознайомити майбутнього фахівця з основними нормативно-правовими документами, що регламентують діяльність у лісовому господарстві. Вивчити структуру нормативного забезпечення лісоуправління, охорони та захисту лісів. Надати знання про стандарти з лісовпорядкування, лісовідновлення, рубок догляду, охорони праці та охорони навколишнього середовища. Навчити аналізувати і застосовувати нормативи у практичній діяльності лісогосподарських підприємств. Сприяти формуванню професійних компетенцій щодо впровадження нормативних вимог у сфері лісового господарства.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природнокліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.

СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 4. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність, робота з інформаційними джерелами, лідерські навички, які реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі.

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Значення нормативного забезпечення в системі ведення лісового господарства. Основні поняття та терміни.	2	2	6
2	Законодавча та нормативно-правова база лісового господарства України. Аналіз основних документів.	2	2	6
3	Стандарти та інструкції з лісовпорядкування: принципи, види робіт та їх нормативне регулювання.	2	2	6
4	Нормативи лісовідновлення і лісорозведення: вимоги до посадкового матеріалу, терміни і технології.	2	2	6
5	Нормативне регулювання рубок догляду та головного користування: правила, обмеження та екологічні вимоги.	2	2	6
6	Охорона лісів: нормативи з попередження лісових пожеж, захисту від шкідників і хвороб.	2	2	6
7	Адаптація нормативів до сучасних умов: цифровізація лісоуправління, екологічні	2	2	6

	стандарти та сталий розвиток			
8	Правила відтворення лісів. Стандарти ведення лісового господарства.	2	2	6
9	Лісотаксаційні нормативи	2		6
10	Санітарні правила в лісах України та їхнє практичне застосування	2	2	7
11	Правила рубок головного користування та формування запасів деревини	2	2	7
12	Нормативи організації мисливського господарства в межах лісових угідь	2	2	6
Разом		24	22	74

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	15	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Вивчення питань, що	15	щотижнево	Усне та

	вносяться на самостійне опрацювання			письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	24	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	2 рази на семестр	Тестування
Разом		74		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Копій Л.І., Лавний В.В., Соловій І.П. Комплексне ведення лісового господарства як основа підвищення продуктивності лісів (спомин до 100-річчя від дня народження видатного українського вченого та співака С.А. Генсірука). *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2022. Вип. 24. С. 201-203.
2. Матусяк М.В. Оцінка продуктивності та ефективності використання кормової бази мисливських угідь в умовах ДП "Віницьке лісове господарство". *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2020. № 2. С. 110-114.
3. Мусієнко С.І. Румянцев М.Г., Лук'янець В.А. Стан і продуктивність соснових насаджень Лісостепової частини Харківщини. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2021. Т. 31. № 6. С. 41-47.
4. Свириденко В.Є., Киричок Л.С., Бабіч О.Г. Практикум з лісівництва. Навчальний посібник. К.: Арістей, 2008. 416 с
5. Шарапова С.В. Охорона й захист лісів у забезпеченні підвищення продуктивності земель лісогосподарського призначення. *Право і суспільство*. 2017. № 5. С. 132-135.
6. Яворовський П. П. Екологічно орієнтоване лісівництво: навч. посіб. 1-ше вид. Київ: Наукова столиця, 2019. 460 с.
7. Яворовський П. П., Сендонін С. Є., Токарева О. В. Рекреаційне лісівництво: підручник. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: Наукова столиця, 2019. 299 с.

Додаткова література

1. Гайда Ю.І., Фучило Я.Д., Брич В.Я. Біоенергетична та вуглецепоглиняльна продуктивність культиварів тополі в умовах Західного Лісостепу. *Агросвіт*. 2024. № 13. С. 21-28.

2. Каганяк Ю.Й. Адаптація системи прогнозу продуктивності соснових деревостанів до умов інтенсивного ведення лісового господарства *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2013. Вип. 11. С. 151-156.
3. Краснов В.П., Зборовська О.В. Вплив родючості ґрунту на продуктивність соснових деревостанів за різних типів лісорослинних умов Житомирського Полісся. *Агроекологічний журнал*. 2013. № 4. С. 65-69.
4. Назаренко В.В., Пастернак В.П. Продуктивність лісів різного складу у свіжих дібровах придонецького сектору слобожанського лісотипологічного району. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Лісівництво та декоративне садівництво*. 2012. Вип. 171(3). С. 72-79.
5. Плугатар Ю.В., Ковальов М.С., Плугатар С.О. Дубові ліси гірського Криму: поширення, продуктивність, типологічна структура. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2013. Вип. 11. С. 88-92.
6. Фучило Я.Д., Кирилко Я.О. Продуктивність енергетичних плантацій тополі на малогумусних чорноземах Правобережного Лісостепу України. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2023. Вип. 25. С. 122-127.
7. Вдовенко С.А, Матусяк М.В., Тисячний О.П. Вплив рубок догляду на формування конструктивних властивостей пожезахисних лісових смуг в умовах НДГ «Агрономічне». *Аграрні інновації*. 2023. № 3 (20). С. 13-18. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.20.2>
8. Єлісавенко Ю.А., Василевський О.Г., Нейко І.С., Матусяк М.В. Стан природних дубових лісів філії «Жмеринське лісове господарство». *Наукові доповіді НУБіП України*. 2023. № 5 (105). (<https://journals.nubip.edu.ua/index.php/Dopovidi/article/view/44060/15261>). DOI:[http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi5\(105\).2023.021](http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi5(105).2023.021)
9. Єлісавенко Ю.А., Нейко І.С., Матусяк М.В., Квасневський О.А. Стан природних дубових лісів філії «Дашівське ДЛМГ», ДП «Ліси України». *Сільське господарство та лісівництво*. 2024. № 1 (32). С. 161-172. DOI:10.37128/2707-5826-2024-1-13
10. Телекало Н.В., Матусяк М.В., Прокопчук В.М. Лісівничо-екологічні особливості лісовідновлення та лісорозведення в умовах Поділля: монографія. Вінниця: ВНАУ, 2021. 185 с.

Інформаційні ресурси

1. ДП «Ліси України». Веб сайт: <https://e-forest.gov.ua/>
2. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Веб сайт: <https://mepr.gov.ua/pro-nas/kontakty/kontakty-pidvidomchyh-organizatsij/derzhavne-agentstvo-lisovyh-resursiv-ukrayiny/>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. Веб сайт:

<http://www.nbuuv.gov.ua/>

4. Охорона і захист лісів. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: <https://forest.gov.ua/napryamki-diyalnosti/lisove-gospodarstvo/ohorona-i-zahist-lisiv>

5. Охорона і захист лісів. Енциклопедія Сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-77298>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10 % за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача і до 30 % підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	12
3	Виконання контрольних робіт, тестування	6
4	Індивідуальні творчі завдання (презентації за заданою проблемною тематикою)	6
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
6	Участь у роботі на практичних заняттях	10
7	Виконання контрольних робіт, тестування	6
8	Індивідуальні творчі завдання (презентації за заданою проблемною тематикою)	8
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	зараховано
60-65	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни